

Helsinki 26.5.2009

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
Meritullinkatu 8, Helsinki
Kirjaamo
PL 33
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.stm@stm.fi

Lausunto Terveystieteiden ammattihenkilöiden neuvottelukunnan esityksestä psykoterapeuttikoulutusta säätelevän asetuksen (564/1994) 2 § 2 momentin muuttamisesta

Helsingin Psykoterapiayhdistys ry. näkee myönteisenä sen, että sekä psykoterapeuttikoulutusta että kouluttajakoulutusta alettaisiin antaa myös korkeakoulujärjestelmässä. Sekä psykoterapeuttikoulutus että etenkin psykoterapiakouluttajakoulutus on tällä hetkellä pääsääntöisesti itsenäisten psykoterapiakoulutusyhteisöjen vastuulla ja siis yliopistojen ja korkeakoulujen ulkopuolella. Tämä koskee sekä opetusta, koulutusten suunnittelua, hallinnointia että rahoitusta.

Koulutettavat rahoittavat psykoterapeuttikoulutuksensa tällä hetkellä kokonaan itse. Itsenäiset psykoterapiakoulutusyhteisöt kouluttavat psykoterapeutit ja heidän kouluttajansa myös julkisen sektorin tarpeisiin. Psykoterapeuttikoulutusten aloittaminen myös yliopistoissa ja korkeakouluissa ja taloudellisten resurssien osoittaminen siihen sekä psykoterapiakoulutusyhteisöjen ja yliopistojen ja korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön lisää koulutettavien tasa-arvoisuutta.

Psykoterapiatutkimukseen panostamisen kannalta yhdistys näkee myönteisenä sekä yhteistyön että psykoterapeuttiopetuksen aloittamisen yliopistoissa ja korkeakouluissa. Odotamme, että yhteistyömahdollisuudet yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa lisäävät pysyvästi mahdollisuuksia kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen psykoterapiatutkimuksen tekemiseen sekä rahoituksen, ohjauksen että tuloksista tiedottamisen osalta. Laadukasta ja hyvin resursoitua psykoterapiatutkimusta tarvitaan sekä arvioitaessa psykoterapian tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta että suunniteltaessa korkeatasoista psykoterapeuttikoulutusta.

Keskeiset kannanottomme asetuksen muutosesitykseen ja sen perusteluihin ovat seuraavat.

1. Psykoterapiakoulutusten arviointielin koulutusohjelmien arvioimiseksi etukäteen on perustettava mahdollisimman pikaisesti, mieluummin jo vuoden 2010 alusta, samalla kun se siirtyy THL:een.

Psykoterapiakoulutusten laadun ennakoarviointi on erittäin tärkeää koulutettavien, koulutusten järjestäjien oikeusturvan ja potilasturvallisuuden näkökulmasta. Arviointielimen perustaminen parantaa opiskelijoiden että koulutuksen järjestäjien oikeusturvaa. Arviointielin takaa seuraamalla oikeusturvan toteutumista koulutuksen aikana myös koulutettavien ja heidän hoidossaan olevien potilaiden turvallisuuden. Arviointielimen tärkeä tehtävä on myös valvoa järjestettävien psykoterapiakoulutusten ja koulutettujen psykoterapeuttien laatua.

Arviointielimessä on oltava itsenäisten psykoterapiakoulutusyhteisöjen riittävä edustus siten, että psykoterapiakoulutusten pääsuuntaukset tulevat edustetuiksi. Yhdistyksen mielestä psykoterapiakoulutusyhteisöjen ja kouluttajakoulutusta antavien yhteisöjen riittävä edustus psykoterapiasuuntauksittain on ehdottomasti turvattava kriteerit laativissa, valvovissa ja etukäteishyväksynnän myöntävissä elimissä, koska psykoterapian todellinen asiantuntemus on tällä hetkellä psykoterapiakoulutusyhteisöissä.

Tämä muutos voidaan tehdä ilman asetuksen muutosta.

2. Asetuksen muutosta esitetystä muodosta ei tule lainkaan tehdä, vaan porrastus erityistason koulutukseen ja vaativan erityistason koulutukseen tulee säilyttää sekä lisätä asetukseen maininta kouluttajakoulutuksesta

Psykoterapiakoulutusten porrastus Suomessa erityistason, vaativan erityistason ja kouluttajakoulutukseen on kansainvälisesti katsoen ainutlaatuisen korkeatasoinen ja kehittynyt. Suomi on esittänyt samanlaista porrastusta viimeksi The European Federation for Psychoanalytic Psychotherapy in the Public Sector:n kokouksessa Leuvenissa Belgiassa tämän vuoden maaliskuussa EFPP:n sinänsä korkeatasoisiin psykoterapiakoulutuskriteereihin.

Asetuksessa on säilytettävä psykoterapiakoulutusten porrastus erityistason ja vaativan erityistason koulutukseen. Mikäli asetusta muutetaan, siihen on lisättävä maininta psykoterapiakouluttajapätevydestä ja –koulutuksesta.

Erityistason on oltava vähintään 60 op:n laajuinen, ja sen keston vähintään 4 vuotta, ja sitä seuraava vaativan erityistason samassa psykoterapiasuuntauksessa vähintään 30 op. ja vähintään 2 vuotta. Mahdollisuus yhtenäiseen vaativan erityistason koulutukseen (vähintään 90 op.), joita useat itsenäiset psykoterapiakoulutusyhteisöt tällä hetkellä antavat, on luonnollisesti säilytettävä.

Vaativan erityistason koulutus on edellytys kouluttajapätevyyden hankkimiseen. Psykoterapiakouluttajakoulutuksella, jonka ytimenä on syvä ja pitkäaikainen kokemus ja perehtyneisyys potilastyöhön kyseisessä psykoterapiamuodossa, taataan koulutettavan psykoterapeutin ammatillinen taso ja siten potilasturvallisuus ja hoidon tuloksellisuus.

Maininta koulutettavan koulutuspsykoterapiasta siinä psykoterapiamuodossa, johon hän on pätevätyössä, koulutuksen aikainen työnohjaus sekä riittävä koulutettavan kliininen kokemus on liitettävä jo asetukseen.

Asetuksen muutosehdotuksessa ja sen perusteluissa ei turvata kouluttajaresursseja eikä huolehdita kouluttajien asiantuntemuksesta ja pätevydestä korkeakoulujärjestelmässä annettavassa psykoterapeuttikoulutuksessa. Korkeakouluista puuttuu tällä hetkellä laadunvarmennuksen tärkein tekijä, pätevät psykoterapian kouluttajat. Jos vaativan erityistason koulutukset suljetaan pois korkeakoulumallista, jää korkeakouluissa toteutettava psykoterapiakoulutus vaille tarvitsemiaan asiantuntevia kouluttajia.

Vastuu psykoterapiakouluttajakoulutusten järjestämisestä ja kouluttajaresursseista jää silloin edelleen yksinomaan itsenäisille psykoterapiakoulutusyhteisöille ja korkeakoulujen ja yliopistojen ulkopuolelle.

3. Psykoterapiapalvelut kuuluvat terveydenhuoltoon

Psykoterapiapalveluiden tavoitteena on korjata, lievittää sekä palauttaa työ- ja opiskelukykyä tai ylläpitää toiminnan tasoa diagnosoiduissa mielenterveyden häiriöissä. Päämääränä on terveyden tuottaminen ja siten psykoterapia kuuluu terveydenhuoltoon. Palveluiden valvonnan tulee perustua samoihin potilasturvallisuuden takaaviin kriteereihin kuin muussakin terveydenhuollossa.

4. Korkeakoulujärjestelmässä annettavan psykoterapeuttikoulutuksen on perustuttava korkeatasoisiin kriteereihin

Psykoterapeuttiopetuksen laadusta ja korkeatasoisista, kansainvälisesti hyväksytyistä kriteereistä ei voida missään tapauksessa tinkiä yliopistoissa ja korkeakouluissa annettavassa opetuksessa.

Lausuntopyyntöön perusteluissa on viitattu EAP:n sertifikaattiin (European Certificate of Psychotherapy). Viittaus on poistettava lausunnon perusteluista, koska se ilmeisesti perustuu puutteelliseen tietoon ja käsitykseen sertifikaatin kattavuudesta ja laadusta. Viittaamme Suomen Psykologiliiton puheenjohtajan Tuomo Tikkasen selvitykseen EAP:n luonteesta. Selvitys on tämän lausunnon liitteenä.

Valvira/TEO on pitkän harkinnan jälkeen laatinut vähimmäiskriteerit psykoterapeuttipätevyyden hyväksymiseen keskeisille psykoterapiakoulutuksille. Mielestämme näistä kriteereistä ei missään tapauksessa pidä luopua, varsinkin kun ne edustavat useimpien itsenäisten psykoterapiakoulutusyhteisöjen kriteereihin verrattuna vähimmäiskriteereitä. Koulutusyhteisöjen omat kriteerit ovat useimmiten

korkeammat. Valviran/TEO:n kriteerit perustuvat erityistason, vaativan erityistason ja kouluttajakoulutuksen porrastukseen.

Asiantuntijatahoja on kuultava laajasti koulutuksia suunniteltaessa otettava huomioon pitkälle kehittyneet ja eriytyneet kriteerit psykoterapiamuodoittain ja -suuntauksittain. Esimerkiksi psykoanalyttisessa psykoterapiassa on olemassa erikseen EFPP:n kriteerit aikuisten yksilöpsykoterapiassa, ryhmäpsykoterapiassa ja lasten ja nuorten psykoterapiassa. Pari – ja perheterapian kriteereiden suunnittelu on alkanut. Kriteerit löytyvät EFPP:n sivulta www.efpp.org. Useimmat psykoanalyttista psykoterapiaa antavat koulutusyhteisöt Suomessa ovat sitoutuneet näiden kriteereiden noudattamiseen.

5. Psykoterapeuttikoulutuksen toteuttaminen korkeakoulujärjestelmässä on toteutettava yhteistyössä psykoterapiakoulutusyhteisöjen kanssa

Asetusmuutosehdotuksen perusteluissa ei käy millään lailla ilmi, miten psykoterapeuttikoulutus korkeakoulujärjestelmässä toteutettaisiin. Kannatamme koulutuksen järjestämistä korkeakoulujärjestelmässä siten, että koulutus toteutetaan itsenäisten psykoterapiakoulutusyhteisöjen antaman koulutuksen rinnalla ja yhteistyössä esimerkiksi yliopistojen täydennyskoulutuslaitosten kanssa. Psykoterapiakoulutusyhteisöillä ja niiden kouluttajilla on todellinen asiantuntemus ja pätevyys psykoterapeuttikoulutuksen antamiseen. Tästä meillä on hyviä kokemuksia.

Sisällöllinen asiantuntemus, koulutuksen suunnittelu ja kouluttajien rekrytointi on ollut psykoterapiakoulutusyhteisön vastuulla, ja mm. hallinnointi, budjetointi ja koulutuksen käytännön toteuttaminen on ollut täydennyskoulutuslaitoksen vastuulla. Ongelmana on ollut koulutuksen kalleus koulutettaville, koska valtio ei ole myöntänyt koulutuksille taloudellisia resursseja.

Helsingin Psykoterapiayhdistys ry

Helsingin Psykoterapiayhdistys ry. psykoterapiakoulutusyhteisö on antanut aikuisten psykoanalyttisen yksilöpsykoterapian vaativan erityistason koulutusta vuodesta 2001 lähtien, ensin yhteistyössä Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenian (silloinen Vantaan täydennyskoulutuskeskus) kanssa ja nyttemmin itsenäisesti. Lisäksi yhdistys järjestää psykoterapiakouluttajakoulutusta, myöntää psykoterapiakouluttajapätevyyden psykoanalyttisessa psykoterapiassa vaativan erityistason koulutuksen (joko psykoanalyttikko tai VET –psykoterapiakoulutus) ja kouluttajakoulutuksen suorittaneelle. Koulutuksen esite ja psykoterapiakouluttajan pätevyyskriteerit ovat tämän lausunnon liitteenä.

Helsingin Psykoterapiayhdistys ry. on EFPP Suomen kansallinen verkosto ry:n jäsen ja noudattaa koulutuksissaan EFPP:n aikuisten yksilöpsykoterapian koulutuskriteereitä.

Yhdistys noudattaa koulutuksissaan Suomen Lääkäriliitto ry:n kriteereitä psykoterapian erityispätevyyden ja psykoterapiakouluttajan erityispätevyyden

myöntämiseksi, sekä Valviran/TEO:n vähimmäiskriteereitä ja niihin liittyvää psykoterapeuttikoulutusten porrastusta erityistason ja vaativan erityistason pätevyyden antaviin koulutuksiin.

Helsingissä 26.5.2009

Helsingin Psykoterapiayhdistys ry:n hallituksen ja koulutustoimikunnan puolesta

Anna-Liisa Roinisto-Dumell
VTM, psykologi, psykoterapeutti VET (TEO), psykoterapiakouluttaja
hallituksen ja koulutustoimikunnan puheenjohtaja
Mannerheimintie 19 A 9, 00250 Helsinki
puh.(09) 491 190, 050 3771028
anna-liisa.roinisto-dumell@luukku.com

Elina Mäenpää-Reenkola
FM, psykologi, psykoterapeutti VET (TEO), koulutusanalyttikko (IPA)
koulutustoimikunnan jäsen
Ritokalliontie 8 E, 00330 Helsinki
puh. 050 301 9530
elina.reenkola@kolumbus.fi

Anneli Larmo
LKT, psykiatrian erikoislääkäri, psykoterapeutti VET (TEO), koulutusanalyttikko (IPA)
koulutustoimikunnan jäsen
Kangasvuokontie 5 B 11, 00930 Helsinki
puh. 040 502 8090
anneli.larmo@pp.fimnet.fi

Soili Salminen
PsL, psykologi, psykoterapeutti VET (TEO)
koulutustoimikunnan varapuheenjohtaja
Asematie 6 A 8, 02700 Kauniainen
puh. 050 304 7567
salminen.soili@kolumbus.fi

Juanita Blåfield
sosiaaliohjaaja, psykoterapeutti ET (TEO)
hallituksen jäsen ja koulutustoimikunnan sihteeri
Aspdungevägen 5, 06650 Hammars
puh. 040 542 5969
juanita.blafield@elisanet.fi

Hannaleena Kuukari
psykiatrian erikoissairaanhoitaja, psykoterapeutti ET (TEO)
hallituksen sihteeri
Myllypellontie 3 C 66, 00650 Helsinki
hannaleena.kuukari@kolumbus.fi

